

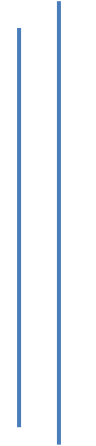

**सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६८ को दफा ५ र
सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३
बमोजिम सार्वजनिक गरिएको विवरण**

२०८१ कार्तिक-पुस

सम्पादित प्रमुख क्रियाकलापहरूको विवरण

राष्ट्रिय सूचना आयोग

काठमाडौं, नेपाल

स्वतः प्रकाशन (Proactive Disclosures)

नेपालको संविधानको धारा २७ मा रहेको नागरिकको सूचनाको हकको व्यवस्था बमोजिम सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा प्रत्येक सार्वजनिक निकायले आफ्ना गतिविधिहरूको विवरण ३/३ महिनामा प्रकाशित गर्नु पर्ने कानूनी व्यवस्था छ । यसका लागि ऐन र नियमावलीमा गरी २० वटा शीर्षक उल्लेख गरिएका छन् । सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गराउन गठित यस स्वतन्त्र आयोगले २०८१ कार्तिक-पुस अवधिमा सम्पादित प्रमुख कार्यहरू अन्य निकायका लागि नमूना मार्गदर्शक समेत होस् भनी प्रकाशित गरेका छौं ।

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र नियमावली, २०६५ अनुरूप माग भएका सूचनाहरू उपलब्ध नगराउने विरुद्ध प्राप्त उजुरी, निवेदन तथा पुनरावेदनका आधारमा सार्वजनिक निकायमा सूचना उपलब्ध गराउनु भन्ने आदेश जारी हुँदै आएको छ । आयोगबाट भएको आदेश पालना नगर्ने सार्वजनिक निकायहरूलाई सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन र नियमावली बमोजिम जरिवानासमेत हुँदै आएको छ । यस अवधिमा ३२३ वटा पुनरावेदन आयोगमा दर्ता भएका छन् । ती सबै उजुरी पुनरावेदन तथा निवेदन उपर आयोगबाट यथोचित कारवाही भएको छ ।

यसै क्रममा, आयोगले आफ्नो नियमित विवरण प्रकाशित गर्दै आएको सन्दर्भमा आ. व. २०८१/८२ सालको कार्तिक, मंसिर र पुस महिनामा सम्पादित कामको विवरण प्रस्तुत गरेको छ । यसलाई आयोगले तीन महिना सम्पन्न भएको तोकिएको समयभित्र प्रकाशित गरेको छ । यसै बमोजिम सबै सार्वजनिक निकाय स्वयम् अग्रसर भई आ-आफ्नो विवरण सार्वजनिक गर्न आयोग आग्रह गर्दछ ।

राष्ट्रिय सूचना आयोग
काठमाडौं

मिति : २०८१ माघ ७ गते

विषयसूची

१. आयोगको स्वरूप र प्रकृति
२. आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार
३. आयोगमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण
४. आयोगबाट प्रदान गरिने सेवा
५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी, सम्बन्धित शाखा प्रमुख
६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि
७. निवेदन, उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी
८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी
९. सम्पादन गरेको कामको विवरण
१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पद
११. ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची
१२. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण
१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण
१४. आ. व. ०८१/८२ (कार्तिक-पुस) मा सञ्चालित कार्यक्रमहरू
१५. आयोगको वेबसाइट
१६. आयोगले प्राप्त भएको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवम् सम्भौता सम्बन्धी विवरण
१७. आयोगले सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सोको प्रतिवेदन
१८. आयोगले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली
१९. आयोगमा परेको सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सूचना दिइएको विषय
२०. आयोगका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएको वा हुने भए सोको विवरण

राष्ट्रिय सूचना आयोग

काठमाडौं, नेपाल

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) र नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम प्रकाशित विवरण

२०८१ कार्तिक-पुस

सम्मको विवरण

१. आयोगको स्वरूप र प्रकृति

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ अनुसार राष्ट्रिय सूचना आयोगको स्थापना भएको हो। यो आयोगमा एक जना प्रमुख सूचना आयुक्त र एक जना महिला सहित दुई जना सूचना आयुक्त रहने व्यवस्था छ। नेपाल सरकारको राजपत्राङ्कित प्रथम श्रेणीको अधिकृत आयोगको प्रशासकीय प्रमुख रहने व्यवस्था छ। आयोगले सार्वजनिक निकायमा रहेका सूचना नागरिकको पहुँचमा पुऱ्याउने, खुला र पारदर्शी संस्कृतिको विकास गर्ने, सार्वजनिक पदाधिकारीलाई जिम्मेवार तथा जवाफदेही बनाउने, सूचना सार्वजनिक गराउन सम्बन्धित निकायलाई आदेश दिने लगायतका काम गर्नुका साथै सार्वजनिक निकायका प्रमुख वा सूचना अधिकारीले त्यस्तो सार्वजनिक गर्नु पर्ने सूचना सार्वजनिक नगरे वा मागकर्तालाई नदिएमा उजुरी, पुनरावेदन सुन्ने तथा सजाय समेत गर्दछ। हाल आयोगको केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौंको त्रिपुरेश्वरमा रहेको छ।

क) आयोगको दूरदृष्टि

विकास, समृद्धि र सुशासनका लागि सूचनाको हकको प्रयोगबाट सुसूचित समाजको सिर्जना गर्ने।

ख) लक्ष्य

व्यक्तिगत मौलिक हकको संरक्षण गर्दै सूचना माथि नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्ने।

ग) उद्देश्य

१. सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गराउन राष्ट्रिय सूचना आयोगको कार्यान्वयन क्षमताको अभिवृद्धि गर्ने।
२. छनौट भएका केन्द्रीय र स्थानीय सार्वजनिक निकायहरूमा सूचनाको माग र प्राप्त सम्बन्धी व्यवस्थालाई सुदृढ गराउदै लैजाने।
३. सूचनाको मागमा वृद्धिका लागि क्रियाशील संस्थाहरूलाई अभिप्रेरित गर्ने तथा सहजीकरण गर्दै कार्यक्षमतामा अभिवृद्धि गर्नुको साथै सहजीकरण गर्दै लैजाने र आपूर्ति पक्षसँग सहजीकरण गर्ने।

घ) रणनीतिक प्राथमिकताहरू

१. सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि राष्ट्रिय सूचना आयोगको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने।
२. सूचनाको हकको कार्यान्वयनको लागि उपर्युक्त वातावरण निर्माण गर्ने।
३. सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा जवाफदेही, स्वःस्फूर्त र क्रियाशील संस्थाहरूको अभिवृद्धि गर्ने।

२. आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार निम्नानुसार रहेको छः

- २.१ आयोग समक्ष परेको पुनरावेदन, निवेदन, उजुरी सुन्ने र तत्सम्बन्धी निर्णय र आदेश दिने।
- २.२ सूचनादाताको संरक्षण गर्ने।
- २.३ सार्वजनिक निकायका प्रमुख वा सूचना अधिकारीले मनासिव कारणबिना सूचना नदिएको वा दिन इन्कार गरेको, आंशिक रूपमा वा गलत सूचना दिएको वा सूचना नष्ट गरेको देखिएमा आयोगले

त्यस्तो प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई एक हजारदेखि पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गरी त्यस्तो प्रमुख वा सूचना अधिकारी विभागीय कारवाही हुने पदमा रहेको भए निजलाई विभागीय सजायको लागि सम्बन्धित निकायमा लेखी पठाउन सक्ने ।

- २.४. क्षतिपूर्तिको लागि प्राप्त निवेदन उपर वास्तविक हानि नोक्सानीलाई विचार गरी मनासिब माफिकको क्षतिपूर्ति सम्बन्धित निकायबाट भराई दिन सक्ने ।
- २.५. सार्वजनिक निकायमा रहेको सार्वजनिक महत्वको सूचना सम्बन्धी अभिलेख, लिखत तथा अन्य सामग्रीको अध्ययन तथा अवलोकन गर्ने ।
- २.६. त्यस्तो निकायमा रहेको अभिलेख, लिखत वा अन्य सामग्री सम्बन्धी सूचना सूचीकृत गरी मिलाई राख्न आदेश दिने ।
- २.७. नागरिकको जानकारीको लागि सूचना सार्वजनिक गर्न सम्बन्धित सार्वजनिक निकायलाई आदेश दिने ।
- २.८. समय किटान गरी निवेदकले माग गरेको सूचना दिन सम्बन्धित सार्वजनिक निकायलाई आदेश दिने ।
- २.९. यस ऐन बमोजिमको दायित्व पालना गर्न, गराउन सम्बन्धित पक्षलाई आदेश दिने ।
- २.१०. नेपाल सरकार तथा सूचना तथा संचारसँग सम्बन्धित विभिन्न निकायहरूलाई सूचनाको हकको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि आवश्यक सुझाव दिने वा सिफारिस गर्ने ।
- २.११. सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने अन्य उपयुक्त आदेश दिने आदि ।

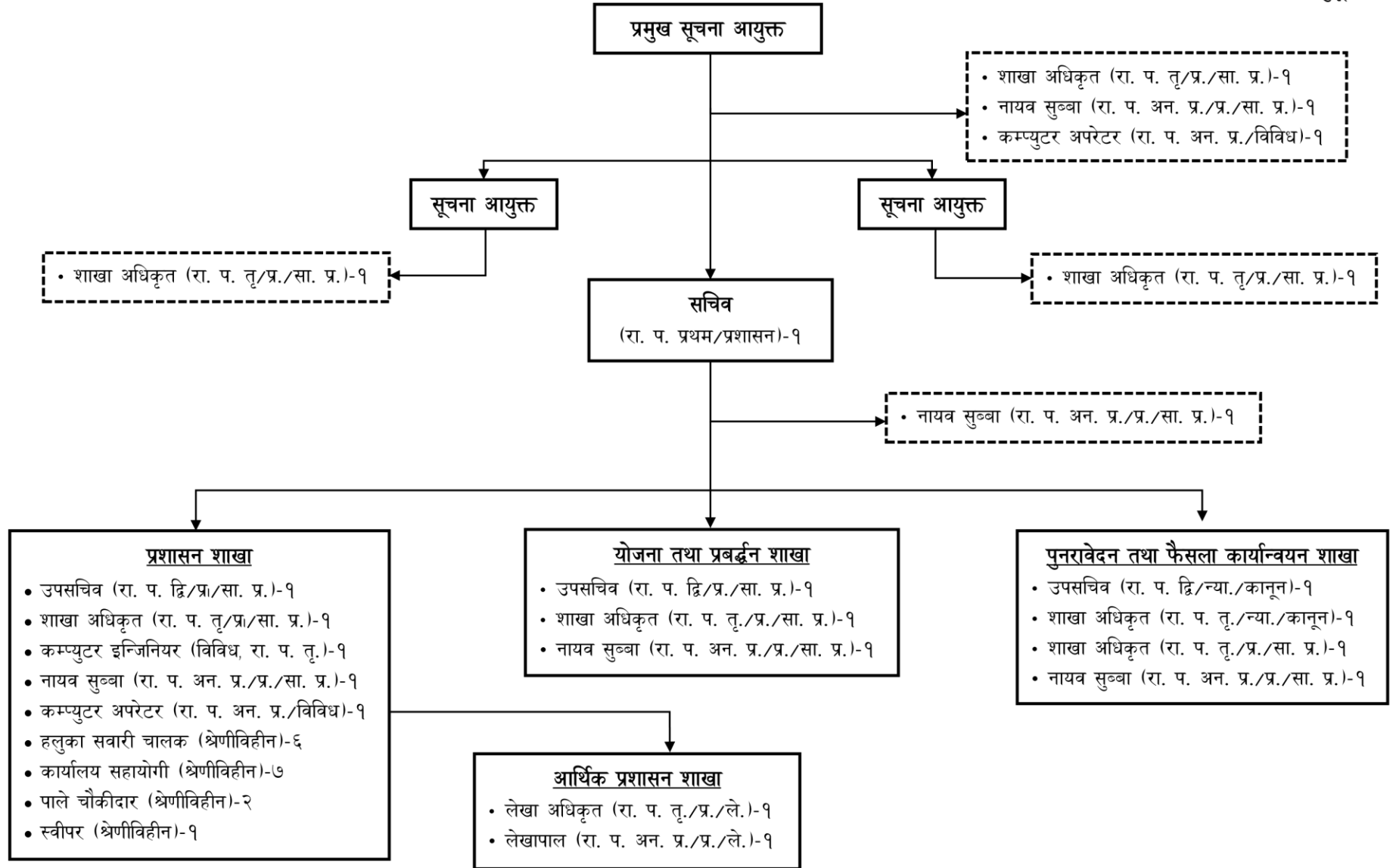
३. आयोगमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्य विवरण :

आयोगलाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी नेपाल सरकारले व्यवस्था गर्ने कानूनी प्रावधान रहेको छ । हाल आयोगमा देहाय बमोजिमको ३७ स्वीकृत दरबन्दीमध्ये पूर्ति दरबन्दी ३२ जना र रिक्त दरबन्दी ३ कर्मचारी कार्यरत रहेका छन् ।

३.१	स्वीकृत कर्मचारी दरबन्दी संख्या	३७ जना
३.२	स्थायी कर्मचारी दरबन्दी संख्या	२० जना
३.३	करार सेवा कर्मचारी	१७ जना

राष्ट्रिय सूचना आयोगको संगठन संरचना

अनुसूची-१.१

स्वीकृत संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण अनुसार आयोगमा निम्न बमोजिम शाखाहरू रहेका छन् र यी शाखाहरूको कार्यहरू देहाय अनुसार रहेको छ ।

३.१ प्रशासन शाखा

- कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धी काम गर्ने ।
- आन्तरिक प्रशासन सम्बन्धी काम गर्ने ।
- जिन्सी व्यवस्थापन गर्ने ।
- आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।
- स्वीकृत कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने ।

३.२ योजना, अनुगमन तथा प्रवर्द्धन शाखा

- प्रचार प्रसार सामाग्रीहरूको निर्माण, प्रकाशन तथा प्रशारण गर्ने ।
- सम्बन्धित सरोकारवाला निकाय, संघ संस्था तथा गैरसरकारी संस्थासँग समन्वय गरी प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- गोष्ठी/सेमिनारहरूको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- कार्यक्रमहरूको अनुगमन, मूल्याङ्कन, समन्वय, सुपरिवेक्षण र प्रतिवेदन सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी प्रवर्द्धनात्मक क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने ।
- सूचनाको हकसम्बन्धी सभा, गोष्ठी तथा सेमिनारमा भाग लिने ।

३.३ पुनरावेदन तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा

- सार्वजनिक निकायको प्रमुखले गरेको निर्णय उपर चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले ३५ दिनभित्र आयोग समक्ष दिएको पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्दा आयोगले सम्बन्धित प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई आफू समक्ष उपस्थित गराई बयान गराउने, कुनै लिखत पेश गर्न लगाउने, सो सम्बन्धमा साक्षी प्रमाण बुझ्ने तथा सार्वजनिक निकायबाट कुनै लिखतको नक्कल माग गर्ने सम्बन्धी ।
- पुनरावेदनको व्यहोरा मनासिब देखिएमा समयावधि तोक्यो पुनरावेदकलाई सूचना उपलब्ध गराउनु भनी सम्बन्धित निकायको प्रमुखको नाममा आदेश गर्ने सम्बन्धी ।
- पुनरावेदन निरर्थक देखिएमा खारेज गर्ने सम्बन्धी ।
- सो पुनरावेदनको सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही गरी अन्तिम निर्णय गर्ने सम्बन्धी ।

४. आयोगबाट प्रदान गरिने सेवा :

- ४.१ आयोग समक्ष परेको पुनरावेदन, निवेदन, उजुरी सुन्ने र तत्सम्बन्धी निर्णय र आदेश दिने ।
- ४.२ सूचनादाताको संरक्षण गर्ने ।
- ४.४ क्षतिपूर्तिको निवेदन परेमा मनासिब माफिकको क्षतिपूर्ति भराई दिने ।
- ४.५ समय किटान गरी निवेदकले माग गरेको सूचना दिन सम्बन्धित सार्वजनिक निकायलाई आदेश दिने ।
- ४.६ सूचनाको हकको संरक्षण, सम्बर्द्धन र प्रचलन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने अन्य उपयुक्त आदेश दिने आदि ।

राष्ट्रिय सूचना आयोगको नागरिक बडापत्र

क्र.सं.	सेवाको किसिम	सेवा प्रदान गर्ने शाखा	तल्ला	सेवा प्रदान गर्ने कर्मचारीहरू	निर्णय प्रक्रिया तथा सेवा प्राप्त गर्न पेश गर्नुपर्ने कागजात	सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने समय	उजुरी/ गुनासो	कैफियत
१.	<ul style="list-style-type: none"> - सार्वजनिक निकायबाट सूचना नपाएको, गलत वा अधुरो सूचना पाएको सम्बन्धमा पुनरावेदन - सूचना दुरुपयोग सम्बन्धी उजुरी - सूचना दाताको संरक्षण सम्बन्धी उजुरी 	पुनरावेदन तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा	भुईँ तल्ला	उप सचिव (न्याय, कानून) ९८५१२४४६६५	<ul style="list-style-type: none"> - सार्वजनिक निकायको प्रमुखले गरेको निर्णयउपर चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले ३५ दिनभित्र आयोगसमक्ष पुनरावेदन दिनसक्ने । - यसरी प्राप्त पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्दा आयोगले सम्बन्धित प्रमुख वा सूचना अधिकारीलाई आफू समक्ष उपस्थित गराई बयान गराउन, कुनै लिखत पेश गर्न लगाउन, सो सम्बन्धमा साक्षी प्रमाण बुझ्न वा सार्वजनिक निकायबाट कुनै लिखतको नक्कल माग गर्ने । - पुनरावेदनको व्यहोरा मनासिब देखिएमा समयावधि तोकिएको पुनरावेदकलाई सूचना उपलब्ध गराउनु भनी सम्बन्धित निकायको प्रमुखको नाममा आदेश गर्ने । - पुनरावेदन निरर्थक देखिएमा वा सूचना उपलब्ध गराएमा पुनरावेदन खारेज गर्ने । - सो पुनरावेदनको सम्बन्धमा आवश्यक कारवाही गरी अन्तिम निर्णय गर्ने र आयोगको आदेशको कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने । 	६० दिनभित्र	प्रमुख सूचना आयुक्त समक्ष उजुरी गर्न सकिने	निःशुल्क
२.	<ul style="list-style-type: none"> - योजना तर्जुमा गर्ने, सूचनाको हकको प्रवर्द्धन गर्ने तथा अनुगमन गर्ने 	योजना तथा प्रवर्द्धन शाखा	पहिलो तल्ला	उप सचिव (प्रशासन, सा. प्र.)	<ul style="list-style-type: none"> - सार्वजनिक निकायले सूचना दुरुपयोग गरेको प्रमाण सहित आयोग समक्ष उजुरी दिन सक्ने । - आयोगबाट उजुरी जाँचबुझ गर्दा उजुरी मनासिब देखिएमा दुरुपयोगकर्तालाई पाँच हजार रुपैयाँ देखि पच्चीस हजार रुपैयाँसम्म जरिवाना गर्न सक्ने । - ऐनको दफा २९ को उपदफा (१) बमोजिम सूचना दिएको कारणले सूचनादातालाई उपदफा (३) बमोजिमको सजाय भएमा सूचनादाताले निर्णय बदर गराउन र क्षतिपूर्ति माग सहित आयोगमा उजुरी गर्न सक्ने । - आयोगबाट उजुरी जाँचबुझ गर्दा उजुरी मनासिब देखिएमा त्यस्तो निर्णय बदर गर्न र सूचनादातालाई क्षतिपूर्ति भराउन आदेश दिन सक्ने । 	निरन्तर	सचिव (रा. प. प्रथम)	निःशुल्क
३.	<ul style="list-style-type: none"> - आयोगको दैनिक प्रशासन सञ्चालन 	प्रशासन शाखा	पहिलो तल्ला	उप सचिव (प्रशासन, सा. प्र.)	<ul style="list-style-type: none"> - कर्मचारी प्रशासन, आर्थिक प्रशासन, आन्तरिक प्रशासन गर्ने । - स्टोर व्यवस्थापन लगायत सबै काम गर्ने । - आयोगसँग सम्बन्धित सूचना माग भएबमोजिम उपलब्ध गराउने । 	निरन्तर	सचिव (रा. प. प्रथम)	निःशुल्क

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी, सम्बन्धित शाखा प्रमुख

सि.नं.	शाखा	कर्मचारीको नाम	पद	कैफियत
१.	प्रशासन शाखा	श्री युबराज अधिकारी	उप सचिव	
		श्री दिनेश लुइटेल्	शाखा अधिकृत	
		श्री शान्ता न्यौपाने	नायव सुब्बा	
		श्री मोहन ज्ञवाली	कम्प्युटर अपरेटर	
२.	योजना तथा प्रवर्द्धन शाखा	श्री सन्तोष दाहाल	उपसचिव	
		श्री सहनशिला पुडासैनी	शाखा अधिकृत	
		श्री सृजना ज्ञवाली	नायव सुब्बा	
३.	पुनरावेदन तथा फैसला कार्यान्वयन शाखा	श्री सुदर्शन ढकाल	उप सचिव (कानून)	
		श्री दिनेश भट्टराई	शाखा अधिकृत	
		श्री कपिल जंग रावल	कानून अधिकृत	
		श्री योगेश खत्री	नायव सुब्बा	
		श्री गंगा पौडेल गौतम	नायव सुब्बा	
		श्री गौरव गुरुङ्ग	कम्प्युटर अपरेटर	
४.	सचिवालय	श्री शर्मिला महर्जन	शाखा अधिकृत	प्रमुख सूचना आयुक्त
		श्री मन्दिरा महर्जन	शाखा अधिकृत	सूचना आयुक्त
		श्री डिल्लीराम भट्ट	शाखा अधिकृत	सूचना आयुक्त
		श्री रञ्जना कुमारी दाहाल	नायव सुब्बा	सचिव
५.	आर्थिक प्रशासन शाखा	श्री अशोक न्यौपाने	लेखा अधिकृत	
		श्री विष्णु बहादुर खड्का	लेखापाल	

६. सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि

दश पेजसम्मको सूचना निः शुल्क प्राप्त हुने र सो भन्दा माथि भएमा प्रति पेज रु ५।- दस्तुर लाग्ने, सूचनाको प्रकृति हेरी बढीमा १५ दिनसम्मको अवधि लाग्ने । आयोगमा परेका उजुरी, निवेदन र पुनरावेदनको सम्बन्धमा कुनै दस्तुर नलाग्ने ।

७. निवेदन, उजुरी उपर निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

नागरिकले माग गरेको सूचना १५ दिनभित्र पनि सूचना अधिकारीले उपलब्ध नगराए नागरिक सूचना अधिकारी विरुद्ध उजुरी गर्न कार्यालय प्रमुख समक्ष जानुपर्नेछ । कार्यालय प्रमुख समक्ष उजुरी परेको ७ दिनभित्र कार्यालय प्रमुखले सूचना अधिकारीमार्फत् वा आफैँ नागरिकलाई सूचना उपलब्ध गराउनुपर्छ । ७ दिनभित्र कार्यालय प्रमुखले पनि नागरिकलाई सूचना उपलब्ध नगराए नागरिकले त्यसको ३५ दिनभित्र सूचना अधिकारी र कार्यालय प्रमुख विरुद्ध राष्ट्रिय सूचना आयोगमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछन् ।

निर्णय गर्ने अधिकारी

सचिव कमल प्रसाद भट्टराई

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

सचिव कमल प्रसाद भट्टराई

९. सम्पादन गरेको कामको विवरण

१. नेपाल टेलिभिजन, रेडियो नेपाल र गोरखापत्रसँगको सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम प्रसारण र प्रकाशन सम्बन्धी सम्झौता भएको,
२. सूचनाको हक कार्यान्वयन अवस्थाको जिल्लास्थित कार्यालयहरूको अनुगमन गरिएको,
३. महिला सशक्तीकरण कार्यक्रम चितवन जिल्लामा सम्पन्न भएको,
४. जिल्लास्तरिय कार्यक्रम सल्यान जिल्ला र उदयपुर जिल्लामा सम्पन्न भएको,
५. स्थानीयस्तरको कार्यक्रम दाङ जिल्लाको तुल्सीपुर उपमहानगरपालिका र रसुवा जिल्लाको आमाछोदिङ्मो गाउँपालिकामा सम्पन्न भएको,
६. उच्च अदालतका माननीय न्यायाधिसहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम काठमाडौंमा गरिएको,
७. प्रदेशस्तरीय अनुगमन इकाइ प्रमुखसँग सूचनाको अधिकार: कार्यान्वयनको चुनौती अन्तरक्रिया कार्यक्रम कास्की जिल्लाको पोखरामा सम्पन्न भएको,
८. राजनीतिक दलहरूमा सूचनाको हकको अभ्यास विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम काठमाडौंमा गरिएको,
९. आयोगको नवनियुक्त प्रमुख सूचना आयुक्त र सूचना आयुक्तहरू र पूर्व प्रमुख सूचना आयुक्त र सूचना आयुक्तहरूकोबीचमा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन तथा नियमावलीको कार्यान्वयन सम्बन्धमा अनुभवको आदान प्रदान र छलफल कार्यक्रम सम्पन्न भएको ।

१०. कार्यालय प्रमुख र सूचना अधिकारीको नाम र पद

१. कार्यालय प्रमुख सचिव श्री कमल प्रसाद भट्टराई
२. सूचना अधिकारी उपसचिव (कानून) श्री सुदर्शन ढकाल

११. ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची

नेपालको संविधान

- सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४
- सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५,
- सूचनाको हक कार्यान्वयन निर्देशिका, २०६७
- सरकारी निकायले स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने विवरण सम्बन्धी निर्देशिका, २०७१
- राष्ट्रिय सूचना आयोगका पदाधिकारीहरूको आचार संहिता, २०७७
- राष्ट्रिय सूचना आयोगका कर्मचारीहरूको आचारसंहिता, २०७१
- आयोगको बैठक व्यवस्था सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२
- निवेदनको कारवाही किनारा गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२
- उजुरी कारवाही किनारा गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२
- पुनरावेदन कारवाही किनारा गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७२
- सूचना अधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- राष्ट्रिय सूचना आयोगको इजलास सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
- सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६

१२. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण

बजेट उपशीर्षक नम्बर: ३५८२१०११४
आयोजना/कार्यक्रम नाम: राष्ट्रिय सूचना आयोग

आर्थिक वर्ष: २०८१/८२
महिना: पुस

खर्च/वित्तीय संकेत नम्बर / नाम	प्राथमिक तह		द्वितीय तह		अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की	पेस्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
	स्रोत व्यहोर्ने निकाय	भुक्तानी विधि	स्रोत व्यहोर्ने निकाय	भुक्तानी विधि								
31122 मेशिनरी तथा औजार					२००,०००.००	०.००	०.००	१५,२८३.००	१५,२८३.००	०.००	१५,२८३.००	१८४,७१७.००
	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	02-नगद (आन्तरिक ऋण)			२००,०००.००	०.००	०.००	१५,२८३.००	१५,२८३.००	०.००	१५,२८३.००	१८४,७१७.००
31123 फर्निचर तथा फिक्चर्स					१,०००,०००.००	०.००	०.००	२०२,९०४.००	२०२,९०४.००	०.००	२०२,९०४.००	७९७,०९६.००
	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	02-नगद (आन्तरिक ऋण)			१,०००,०००.००	०.००	०.००	२०२,९०४.००	२०२,९०४.००	०.००	२०२,९०४.००	७९७,०९६.००
31161 निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च					८००,०००.००	०.००	०.००	५३,७३१.००	५३,७३१.००	०.००	५३,७३१.००	७४६,२६९.००
	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	02-नगद (आन्तरिक ऋण)			८००,०००.००	०.००	०.००	५३,७३१.००	५३,७३१.००	०.००	५३,७३१.००	७४६,२६९.००
जम्मा					२,०००,०००.००	०.००	०.००	२७१,९१८.००	२७१,९१८.००	०.००	२७१,९१८.००	१,७२८,०८२.००

स्रोतगत जम्मा

1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	२,०००,०००.००	०.००	०.००	२७१,९१८.००	२७१,९१८.००	०.००	२७१,९१८.००	१,७२८,०८२.००
02-नगद (आन्तरिक ऋण)	२,०००,०००.००	०.००	०.००	२७१,९१८.००	२७१,९१८.००	०.००	२७१,९१८.००	१,७२८,०८२.००
जम्मा	२,०००,०००.००	०.००	०.००	२७१,९१८.००	२७१,९१८.००	०.००	२७१,९१८.००	१,७२८,०८२.००

तयार गर्ने : .....

नाम:

पद :

मिति :

पेस गर्ने : .....

नाम:

पद :

मिति :

प्रमाणित गर्ने: .....

नाम :

पद:

मिति :

बजेट उपशीर्षक नम्बर: ३५८२१०११३
 आयोजना/कार्यक्रम नाम: राष्ट्रिय सूचना आयोग

आर्थिक वर्ष: २०८१/८२
 महिना: पुस

खर्च/वित्तीय संकेत नम्बर / नाम	प्राथमिक तह		द्वितीय तह		अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की	पेस्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
	स्रोत व्यहोर्ने निकाय	भुक्तानी विधि	स्रोत व्यहोर्ने निकाय	भुक्तानी विधि								
21111 पारिश्रमिक कर्मचारी	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१४,९४८,०००.००	६,३५६,६६७.२४	६,३५६,६६७.२४	१,०५९,२१८.००	७,४१५,८८५.२४	०.००	७,४१५,८८५.२४	७,५३२,११४.७६
21112 पारिश्रमिक पदाधिकारी	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			३,३००,०००.००	१,४३३,३०९.८४	१,४३३,३०९.८४	३०१,०७३.६०	१,७३४,३८३.४४	०.००	१,७३४,३८३.४४	१,५६५,६१६.५६
21121 पोशाक	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			२००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२००,०००.००
21123 औषधी उपचार खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			२४०,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२४०,०००.००
21132 महँगी भत्ता	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			४८०,०००.००	१९४,०००.००	१९४,०००.००	३८,०००.००	२३२,०००.००	०.००	२३२,०००.००	२४८,०००.००
21134 कर्मचारीको बैठक भत्ता	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			२००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२००,०००.००
21139 अन्य भत्ता	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१००,०००.००	५,०००.००	५,०००.००	२,०००.००	७,०००.००	०.००	७,०००.००	९३,०००.००
21141 पदाधिकारी बैठक भत्ता	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			२००,०००.००	४४,०००.००	४४,०००.००	६४,०००.००	१०८,०००.००	०.००	१०८,०००.००	९२,०००.००
21212 योगदानमा आधारित निवृत्तभरण तथा उपदान कोष खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१२०,०००.००	३७,८६८.८२	३७,८६८.८२	७,५०१.२०	४५,३७०.०२	०.००	४५,३७०.०२	७४,६२९.९८
21213 योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१००,०००.००	३८,८००.००	३८,८००.००	७,६००.००	४६,४००.००	०.००	४६,४००.००	५३,६००.००
22111 पानी तथा बिजुली	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			८००,०००.००	१३१,८७१.००	१३१,८७१.००	१४,८७३.००	१४६,७४४.००	०.००	१४६,७४४.००	६५३,२५६.००
22112 संचार महसुल	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			७६२,०००.००	२१५,८२६.००	२१५,८२६.००	८,२००.००	२२४,०२६.००	०.००	२२४,०२६.००	५३७,९७४.००

खर्च/वित्तीय संकेत नम्बर / नाम	प्राथमिक तह		द्वितीय तह		अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की	पेस्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
	स्रोत व्यहोर्ने निकाय	भुक्तानी विधि	स्रोत व्यहोर्ने निकाय	भुक्तानी विधि								
22211 इन्धन (पदाधिकारी)	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			९५५,०००.००	२५६,९४२.००	२५६,९४२.००	८१,६८९.५६	३३८,६३१.५६	०.००	३३८,६३१.५६	६१६,३६८.४४
22212 इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			९४३,०००.००	३२६,७९५.००	३२६,७९५.००	७९,२२७.४४	४०६,०२२.४४	०.००	४०६,०२२.४४	५३६,९७७.५६
22213 सवारी साधन मर्मत खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१,४००,०००.००	८३८,४१८.००	८३८,४१८.००	१३,५६०.००	८५१,९७८.००	०.००	८५१,९७८.००	५४८,०२२.००
22214 बीमा तथा नवीकरण खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			३५२,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	३५२,०००.००
22221 भेशिनरी तथा शीजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			२००,०००.००	७६,२७५.००	७६,२७५.००	०.००	७६,२७५.००	०.००	७६,२७५.००	१२३,७२५.००
22311 मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१,५००,०००.००	३३२,९४८.००	३३२,९४८.००	२५८,५२८.००	५९१,४७६.००	२५,०००.००	५६६,४७६.००	९०८,५२४.००
22313 पुस्तक तथा सामग्री खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१००,०००.००
22314 इन्धन - अन्य प्रयोजन	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१००,०००.००	३,८२०.००	३,८२०.००	६,०३०.००	९,८५०.००	०.००	९,८५०.००	९०,१५०.००
22315 पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			५२०,०००.००	३३,२४०.००	३३,२४०.००	५७,८२४.००	९१,०७४.००	०.००	९१,०७४.००	४२८,९२६.००
22319 अन्य कार्यालय संचालन खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			२४०,०००.००	१५,१७५.००	१५,१७५.००	९४,६४२.००	१०९,८२७.००	०.००	१०९,८२७.००	१३०,१७३.००
22411 सेवा र परामर्श खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			२००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२००,०००.००
22413 करार सेवा शुल्क	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			५,९८९,०००.००	२,६८४,५३२.००	२,६८४,५३२.००	४४७,४२२.००	३,१३१,९५४.००	०.००	३,१३१,९५४.००	२,८५७,०४८.००
22512 सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा पोछी सम्बन्धी खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			२,७५०,०००.००	६९०,३३०.००	६९०,३३०.००	१६०,३३०.००	८५०,६६०.००	०.००	८५०,६६०.००	१,८९९,३३०.००
22522 कार्यक्रम खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			३,४७९,०००.००	०.००	०.००	४९९,६७६.००	४९९,६७६.००	०.००	४९९,६७६.००	२,९७९,३२४.००
22529 विविध कार्यक्रम खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			६,४८५,०००.००	२२७,९९५.००	२२७,९९५.००	३,९०२,५६३.००	४,१३०,५५८.००	०.००	४,१३०,५५८.००	२,३५४,४४२.००
22611 अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			८१६,०००.००	२२४,२५०.००	२२४,२५०.००	११३,३५५.००	३३७,६०५.००	०.००	३३७,६०५.००	४७८,३९५.००

खर्च/वित्तीय संकेत नम्बर / नाम	प्राथमिक तह		द्वितीय तह		अन्तिम बजेट	यस महिना सम्मको निकास	गत महिना सम्मको खर्च	यस महिनाको खर्च	यस महिना सम्मको खर्च	पेस्की	पेस्की बाहेक खर्च रकम	बाँकी बजेट
	स्रोत व्यहोर्ने निकाय	भुक्तानी विधि	स्रोत व्यहोर्ने निकाय	भुक्तानी विधि								
22612 घमण खर्च					१००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१००,०००.००
	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			१००,०००.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१००,०००.००
22711 विविध खर्च					८००,०००.००	२५४,३२५.००	२५४,३२५.००	१०५,८८९.००	३६०,२१४.००	०.००	३६०,२१४.००	४३९,७८६.००
	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			८००,०००.००	२५४,३२५.००	२५४,३२५.००	१०५,८८९.००	३६०,२१४.००	०.००	३६०,२१४.००	४३९,७८६.००
28142 घर भाडा					६०,०००.००	१८,४६०.००	१८,४६०.००	३,४५०.००	२१,९१०.००	०.००	२१,९१०.००	३८,०९०.००
	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार	01-नगद			६०,०००.००	१८,४६०.००	१८,४६०.००	३,४५०.००	२१,९१०.००	०.००	२१,९१०.००	३८,०९०.००
	जम्मा				४८,४३९,०००.००	१४,४४०,८४७.९०	१४,४४०,८४७.९०	७,३२६,६७९.८०	२१,७६७,५२७.७०	२५,०००.००	२१,७४२,५२७.७०	२६,६७९,४७२.३०

स्रोतगत जम्मा

	1100001-नेपाल सरकार/प्रदेश सरकार				४८,४३९,०००.००	१४,४४०,८४७.९०	१४,४४०,८४७.९०	७,३२६,६७९.८०	२१,७६७,५२७.७०	२५,०००.००	२१,७४२,५२७.७०	२६,६७९,४७२.३०
		01-नगद			४८,४३९,०००.००	१४,४४०,८४७.९०	१४,४४०,८४७.९०	७,३२६,६७९.८०	२१,७६७,५२७.७०	२५,०००.००	२१,७४२,५२७.७०	२६,६७९,४७२.३०
	जम्मा				४८,४३९,०००.००	१४,४४०,८४७.९०	१४,४४०,८४७.९०	७,३२६,६७९.८०	२१,७६७,५२७.७०	२५,०००.००	२१,७४२,५२७.७०	२६,६७९,४७२.३०

तयार गर्ने : .....
नाम :
पद :
मिति :

पेस गर्ने : .....
नाम :
पद :
मिति :

प्रमाणित गर्ने : .....
नाम :
पद :
मिति :

१३. तोकिए बमोजिमका अन्य विवरण :

- चालु आ.व. ०८१/८२ (कार्तिक-पुस) मा उजुरी, निवेदन र पुनरावेदनको विवरण वटा ।

महिना	मुद्रा दर्ता संख्या	१०(२) आदेश	३(क) आदेश	३२(१)(२) बमोजिम हुने चेतावनीको आदेश	३२(१)(२) बमोजिम काराबाही भएको आदेश	३(ख) आदेश	पत्राचार	इजलास संख्या
कार्तिक	१३७	१३७	२७	-	१	३३	२००	७
मंसिर	१२१	१२१	४१	११	-	-	३०१	६
पुस	६५	६५	३२	-	-	३५	११३	७

१४. आ. व. ०८१/८२ (कार्तिक-पुस) मा सञ्चालित मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरूको विवरण

सि.नं.	कार्यक्रमको नाम	मिति
१.	जिल्लास्तरिय कार्यक्रम सल्यान जिल्लामा सम्पन्न भएको,	२०८१।०७।२७
२.	जिल्लास्तरिय कार्यक्रम उदयपुर जिल्लामा सम्पन्न भएको,	२०८१।०७।२८
३.	स्थानीयस्तरको कार्यक्रम दाङ्ग जिल्लाको तुल्सीपुर उपमहानगरपालिकामा सम्पन्न भएको,	२०८१।०७।२८
४.	स्थानीयस्तरको कार्यक्रम रसुवा जिल्लाको आमाछोदिङ्मो गाउँपालिकामा सम्पन्न भएको,	२०८१।०८।११
५.	महिला सशक्तीकरण कार्यक्रम चितवन जिल्लामा सम्पन्न भएको,	२०८१।०८।१६
६.	उच्च अदालतका माननीय न्यायाधिसहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम काठमाडौंमा गरिएको,	२०८१।०९।१९
७.	प्रदेशस्तरीय अनुगमन इकाइ प्रमुखसँग सूचनाको अधिकार: कार्यान्वयनको चुनौती अन्तरक्रिया कार्यक्रम कास्की जिल्लाको पोखरामा सम्पन्न भएको,	२०८१।०९।२२
८.	राजनीतिक दलहरूमा सूचनाको हकको अभ्यास विषयक अन्तरक्रिया कार्यक्रम काठमाडौंमा गरिएको,	२०८१।०९।२८

१४.१ आयोगबाट मिति २०८१ कार्तिक-पुस मसान्तसम्म भएका बैठकका निर्णयहरू

बैठक नं. ३०१(३)६१

मिति २०८१।०७।०५

निर्णय

निर्णय नं. १

सूचना आयोगहरूको विश्वव्यापी संगठन International Conference of Information Commissioners (ICIC) को अध्यक्षता गरिरहेको मेक्सीकोको सूचनाको हकसम्बन्धी आयोग Instituto Nacional de Transparencia, Acceso a la Información y Protección de Datos Personales (INAI) को

तर्फबाट राष्ट्रिय सूचना आयोगका प्रमुख सूचना आयुक्तको नेतृत्वमा एक प्रतिनिधि मण्डललाई ICIC को कृयाकलाप तथा INAI ले सम्पादन गरिरहेको कार्यहरूका बारेमा अध्ययन तथा विचारको आदान प्रदान गर्न सन् २०२४ को नोभेम्बर २५ देखि २७ सम्म अर्थात् मंसिरको १० देखि १२ सम्म भ्रमण गर्न निमन्त्रणा गरेको छ । साथै INAI ले नोभेम्बर २५ मा आयोजना गर्ने Open Parliament and Constitutional Justice विषयक छलफल कार्यक्रममा Panelist (वक्ता) का रूपमा प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरूङ्गलाई निमन्त्रणा समेत गरेको छ । INAI ले ल्याटिन अमेरिकाका सूचना आयोगहरूको पनि नेतृत्व गरिरहेको र सूचनाको हकका क्षेत्रमा नयाँ नयाँ प्रयोग तथा उपलब्धि प्राप्त गरिरहेको पाइन्छ ।

यस भ्रमणबाट ICIC का कृयाकलाप तथा INAI ले सम्पादन गरेका महत्वपूर्ण उपलब्धिहरूका बारेमा जानकारी लिई राष्ट्रिय सूचना आयोगले सिक्ने र एकअर्का बिचमा अनुभव साटासाट गर्न पाइने अवसर प्राप्त हुनेछ ।

प्रस्तावित भ्रमणमा यस आयोगका तर्फबाट प्रमुख सूचना आयुक्त महेन्द्र मान गुरूङ्ग, सूचना आयुक्तद्वय कमला ओली थापा र रत्नप्रसाद मैनाली, सचिव कमल प्रसाद भट्टराई र एक जना उपसचिवको मनोनयन गर्ने ।

प्रस्तावित भ्रमणका लागि यस आयोगमा बजेटको अवस्था नभएको हुँदा बजेट व्यवस्था समेत हुने गरी मनोनयन स्वीकृतिका लागि सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमा लेखी पठाउने ।

बैठक नं. ३०२(३)६२

मिति २०८१।०७।२१

निर्णय

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २५ बमोजिम प्रधानमन्त्री मार्फत व्यवस्थापिका संसदमा पेश गर्न आर्थिक वर्ष २०८१/०८१ को वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्न गठित समितिले पेश गरेको मस्यौदाउपर छलफल भयो । सामान्य संशोधन सहित पेश भएको वार्षिक प्रतिवेदन स्वीकृत गर्ने र छपाईमा पठाउने । वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्न सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यूको समयका लागि सचिवालयले व्यवस्थापन गर्ने ।

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा प्रत्येक वर्ष आयोगमा सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन बमोजिम परेका पुनरावेदनहरूको अध्ययन गर्दा सबैभन्दा बढी स्थानीय तहसँग सम्बन्धित रहेको पाइएको छ । यस विषयमा अध्ययन तथा विश्लेषण गरी स्थानीय तहका सार्वजनिक निकायहरूलाई सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न गराउनुपर्ने देखिएको कारणबाट आयोगले लुम्बिनी प्रदेशका कपिलवस्तु जिल्लाका १० वटा स्थानीय तह, नवलपरासी पश्चिम जिल्लाका ७ वटा र मधेश प्रदेशको सिरहा जिल्लाका १७ वटा र रौतहट जिल्लाका १८ वटा गरी ५५ वटा स्थानीय तहको आरटीआई अडिट गरेको थियो । यसरी गरिएको अध्ययन प्रतिवेदनले दिएका सुझावहरूमध्ये स्थानीय तहसँग सम्बन्धित सुझावहरू कार्यान्वयन गर्न गराउन आयोगले मिति २०८१।०६।१६ को बैठकबाट निर्णय भई आदेश भइसकेको अवस्था छ । बाँकी सुझावहरूको सम्बन्धमा देहाय बमोजिम गर्ने :

(क) राष्ट्रिय सूचना आयोगले बाँकी प्रदेशका सार्वजनिक निकायहरूको पनि नियमित रूपमा RTI गरी गराई सूचनाको हकको कार्यान्वयनलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लैजाने ।

- (ख) स्थानीय तह अन्तर्गत थुप्रै सार्वजनिक निकाय रहेको सन्दर्भमा आयोगले संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहसँग समन्वय गरी सबै स्थानीय तहमा पनि अनुगमन इकाई बनाउन पहल गर्ने ।

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा राष्ट्रिय सूचना आयोग र विभिन्न गैरसरकारी संस्थाहरूले सूचनाको हकको प्रयोग गर्न गराउन नागरिक तहमा विभिन्न सचेतना सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिरहेका छन् । अहिले पनि सूचनाको हक प्रयोग गर्नेमा बढी सञ्चारकर्मी भएको पाइन्छ । सबै साधारण नागरिकले जुन स्तरमा सूचनाको हकको प्रयोग गर्नुपर्ने हो, त्यति प्रयोग गरेको पाइँदैन । अझ भन्नुपर्दा महिला, युवा र पिछडिएका वर्गहरूबाट नगन्यरूपमा प्रयोग गरिरहेको आयोगको बुझाइ रहेको छ । यसै सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी आयोगले नागरिक सचेतनाको अवस्था अध्ययन गरी सचेतना बढाउनु पर्ने क्रियाकलापहरू बारेमा सुझाव दिन अध्ययन गराएको थियो । यसरी गरिएको अध्ययन प्रतिवेदनले दिएका सुझावहरू समयमै कार्यान्वयन गर्न सकियो भने मात्र अध्ययनको उपादेयता स्थापित हुन्छ । अध्ययन प्रतिवेदनमा प्राप्त सुझावहरू कार्यान्वयन गर्न देहायबमोजिम गर्ने :

- (क) सचेतना र शिक्षा अभियानहरू:

१. लक्षित सचेतनाका अभियानहरू:

- महिला, युवा र सीमान्तकृत समुदायहरूको विशेष आवश्यकतालाई ध्यानमा राख्दै समुदायमा आधारित लक्षित सचेतनाका कार्यक्रमहरू विकास र कार्यान्वयन गर्ने । यी कार्यक्रमहरू नागरिकलाई सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन अन्तर्गतका हकहरू र सूचना माग गर्ने प्रक्रियाहरूको बारेमा शिक्षित गर्नमा केन्द्रित हुनु पर्छ । त्यसमा पनि विशेष गरी जनचेतनाको स्तर कम भएका ग्रामीण क्षेत्र, महिला र सीमान्तकृत समूहहरूलाई लक्षित गरिनु पर्दछ ।
- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनको बारेमा जानकारी फैलाउनका लागि रेडियो, टेलिभिजन र सामाजिक सञ्जालजस्ता सञ्चार माध्यमहरूको प्रयोग गर्ने । यी अभियानहरूमा स्थानीय भाषाहरूको प्रयोगले व्यापक पहुँच र बुझाइ सुनिश्चित गर्नेछ ।
- ग्रामीण र दुर्गम क्षेत्रहरूमा समुदायका प्रभावशाली व्यक्तिहरूलाई संलग्न गराएर जनसम्पर्कका प्रयासहरू गर्ने ।

२. विद्यालय र सामुदायिक शिक्षा कार्यक्रमहरू:

- विद्यालयको कक्षा ८ को पाठ्यक्रममा सूचनाको हक सम्बन्धी पाठ समावेश भएको छ । सूचनाको हकसँग सम्बन्धित पाठ्यक्रमहरू माध्यमिक तहका सबै कक्षाहरूमा समावेश गरिनुपर्छ । साथै सामुदायिक शिक्षा कार्यक्रमहरूमा सूचनाको हक सम्बन्धी शिक्षा समावेश गर्नु अझ राम्रो हुन्छ । सानै उमेरदेखि युवाहरूलाई उनीहरूको हकहरूको बारेमा शिक्षित गर्दा थप सचेत नागरिक निर्माणमा मद्दत हुनेछ ।
- गैरसरकारी संस्थाहरू र नागरिक समाज लगायतका संस्थाहरूसँग सहकार्य गरेर समुदाय स्तरमा सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनको व्यावहारिक प्रयोगमा ध्यान केन्द्रित गरी कार्यशाला र तालिम सत्रहरूको आयोजन गर्ने ।

- (ख) पहुँच सुधार र प्रक्रिया सरलीकरण

३. सूचना प्राप्तिको प्रक्रियालाई सरलीकरण:

- सूचनाको हकको आवेदन पेश गर्ने विद्युतीय माध्यम कम क्रियाशिल छ । त्यसैले अनलाइन प्रणालीलाई अझ राम्रो बनाउनुपर्छ ।
- सर्वसाधारणलाई सूचना प्राप्तिको निवेदन लेख्न र बुझाउन मद्दत गर्नका लागि सबै सरकारी निकायहरूमा प्रशिक्षित कर्मचारी भएको एउटा सहायता कक्ष स्थापना गर्ने ।

४. भाषा र प्राविधिक पहुँच:

- भाषागत अवरोधलाई हटाउन सूचना प्राप्तिको निवेदन फाराम र सम्बन्धित सामग्रीहरू स्थानीय भाषामा उपलब्ध गराउने ।

५. नागरिक वडापत्र र सूचना शाखाहरूको सचेतना:

- नागरिकलाई नागरिक वडापत्रको अस्तित्व र महत्वका बारेमा जानकारी दिनका लागि अभियान चलाउने ।
- सार्वजनिक कार्यालयहरूमा सूचना शाखा र सूचना अधिकारी सजिलै भेट्न सक्ने र त्यसको बारेमा राम्रोसँग जानकारी प्रचारित गरिनु पर्छ । सूचना अधिकारीले सेवाग्राहीसँग सक्रिय रूपमा संलग्न हुन पाउनु र आवश्यक सहयोग प्रदान गर्न सक्रिय हुनु पर्छ ।

(ग) संस्थागत सहयोग बढाउने

६. सूचना अधिकारीका लागि क्षमता निर्माण:

- सेवाग्राहीलाई प्रभावकारी रूपमा सहयोग गर्नका लागि सूचना अधिकारीलाई नियमित तालिम कार्यक्रमहरू सञ्चालन/आयोजना गर्ने ।
- पारदर्शिता र उत्तरदायित्वलाई प्रबर्द्धन गर्न पदको परवाह नगरी योग्य र उत्प्रेरित व्यक्तिहरूलाई सूचना अधिकारीको रूपमा नियुक्त गर्ने । सूचना अधिकारीलाई उचित सहयोग र प्रोत्साहन प्रदान गर्ने ।

७. सार्वजनिक निकायहरूमा संगठनात्मक सुधारहरू:

- सूचनाको माग र उजुरीहरूलाई अझ प्रभावकारी रूपमा व्यवस्थापन गर्न सार्वजनिक निकायहरूमा समर्पित सूचना शाखा स्थापना गर्ने ।
- सूचनाको हकबारे नागरिकहरूलाई आफ्ना सरोकार र सुझावहरूको बारेमा जानकारी दिन नियमित रूपमा सार्वजनिक सुनुवाइ र प्रतिक्रियात्मक संयन्त्रलाई संस्थागत गर्ने । निरन्तर सुधार सुनिश्चित गर्न यी संयन्त्रहरूलाई सुशासन संरचनामा एकीकृत गरिनुपर्छ ।

८. महिला, युवा, र सीमान्तकृत समुदायहरूको सहयोग

- महिला, युवा र सीमान्तकृत समुदायहरूलाई सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनको प्रयोग गर्न प्रोत्साहित गर्नका लागि विशेष किसिमका सहायोगी कार्यक्रमहरू विकास गर्ने । यी कार्यक्रमहरूमा गैर सरकारी संस्था र नागरिक समाज लगायतका संस्थाद्वारा प्रदान गरिने मार्गदर्शन, कानूनी सहायता र पैरवी सेवाहरू समावेश हुनुपर्छ ।
- महिला, युवा र सीमान्तकृत समुदायहरूको आत्मविश्वास र क्षमता निर्माणमा केन्द्रित सशक्तिकरणका पहलहरू सुरु गर्ने । जसले उनीहरूलाई सार्वजनिक निकायहरूसँग अन्तरक्रिया गर्न र सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनलाई प्रभावकारी रूपमा प्रयोग गर्नका लागि विश्वास र क्षमता निर्माण गर्दछ ।

९. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन कार्यान्वयनको अनुगमन र मूल्यांकन:

- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा नियमित परिक्षण गर्ने र ऐन कार्यान्वयनको प्रतिवेदन प्रकाशित गर्ने । यी प्रतिवेदनहरूले सूचनाको हक अन्तर्गतका सेवाहरूको प्रभावकारिता मूल्यांकन गरेर कमी कमजोरीहरूको पहिचान गरी सुधारात्मक उपायहरू सिफारिस गर्नुपर्छ ।
- सूचनाको हक सम्बन्धी प्रक्रियामा नागरिकहरूको सन्तुष्टि बुझ्न सर्वेक्षणहरू गर्ने र सुधार गर्नु पर्ने क्षेत्रहरूको पहिचान गर्ने । यस्ता परिणामहरूलाई रणनीतिहरू परिमार्जन गर्न र सेवा प्रदानमा सुधार गर्न प्रयोग गर्नुपर्छ ।

१०. गैर सरकारी संस्था र नागरिक समाज संस्थासंगको सहकार्य:

- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐनको बारेमा जनचेतना र शिक्षा विस्तार गर्न गैर सरकारी संस्था र नागरिक समाज लगायतका संस्थाहरूसँगको साभेदारीलाई प्रोत्साहन दिने । यी संस्थाहरूले सेवा नपुगेका समुदायहरूमा पुग्न र सूचना प्राप्तिको लागि निवेदनहरूमा सहयोग पुऱ्याउनका लागि महत्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्छन् ।
- सूचनाको हक सम्बन्धी संरचनालाई सुधार गर्न आवश्यक कानुनी र संरचनात्मक सुधारका पैरवी गर्न गैर सरकारी संस्था, नागरिक समाजका संस्था र सञ्चार माध्यमसँग सहकार्य गर्ने । यस्तो किसिमको संयुक्त प्रयासले पारदर्शिता, जवाफदेहिता र सुशासनको मागलाई बलियो बनाउन सक्छ ।

विविध

(क) नेपाल सरकार र युएसआईडीका बीच भएको सम्झौता अनुरूप Civil Society and Media कार्यक्रम अर्थमन्त्रालयको पत्रका आधारमा सूचनाको हक सम्बन्धी कार्यक्रम भइरहेकोमा आगामी वर्षका (October 2024 देखि September 2025) का लागि प्रस्तावित कार्यक्रमहरूमा एसिया फाउन्डेसनसँग भएको पटकपटकको छलफल पश्चात एसिया फाउन्डेसनले पठाएको Letter of Exchange को अन्तिम मस्यौदा स्वीकृत गर्ने ।

बैठक नं. ३०३(३)६३

मिति २०८१।०८।२०

निर्णय

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २ को खण्ड (क) बमोजिम ऐनद्वारा स्थापित निकायहरू सार्वजनिक निकायका रूपमा परिभाषित गरेको छ । विभिन्न देशमा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्ने गरी नियोग तथा कार्यालयहरू नेपाल सरकारले स्थापना गर्ने गरेको छ । ती सबै निकाय सार्वजनिक निकाय भएको हुँदा नेपालको संविधानको धारा २७ र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ का व्यवस्थाहरूको पालना वा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने संवैधानिक तथा कानुनी दायित्व रहन्छ । साथै नेपालभन्दा बाहिर पनि नेपाली नागरिकहरूको उपस्थिति बढ्दै गएको छ । देश बाहिर रहेका यस्ता सार्वजनिक निकायहरूले सूचनाको हकको कार्यान्वयन नगरेको गुनासो यस आयोगमा प्राप्त हुने गरेको सन्दर्भलाई ध्यानमा राखी परराष्ट्र मन्त्रालय अन्तर्गत रहेका देशभित्र वा बाहिरका सबै निकायहरूले सूचनाको हकसम्बन्धी कानुनको कार्यान्वयन गर्न गराउन परराष्ट्र मन्त्रालयका सचिवलाई सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा १९ को खण्ड (ड) बमोजिम यो आदेश पठाउने । साथै सबै निकायमा पुग्ने गरी आयोगबाट तयार भएको सहयोगी पुस्तिका पनि पठाउने ।

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा तेस्रो पटक गठन भएको आयोगले कार्यकाल अवधिमा नेपालको संविधान र सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ ले नेपाली नागरिकलाई प्रदान गरेको सूचनाको हकसम्बन्धी अधिकारको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन गरेका आदेश, निर्णय तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरूका कारण सकारात्मक प्रभाव परेको आयोगको विश्वास छ ।

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा नेपाल सरकार मन्त्रपरिषद्को २०७६ साल मंसिर २३ गतेको निर्णयानुसार गठन भई पुष २४ गते शपथ ग्रहण गरी कार्यारम्भ गरेकोमा आफ्नो कार्यकाल ४ वर्ष ११ महिना यहि २०८१ साल मंसिर २३ गतेसम्म रहने र २२ गते शनिबार परेको हुँदा २१ गतेसम्म मात्र आयोगमा औपचारिक उपस्थिति रहने हुन्छ । यस अवधिका आयोगले गर्ने सबै क्रियाकलापमा सहयोग, समन्वय र साथ दिने सबैमा आयोगका तर्फबाट देहाय बमोजिम धन्यवाद दिने निर्णय गरेको छः

१. सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहुने सम्माननीय राष्ट्रपतिज्यू, सम्माननीय उपराष्ट्रपतिज्यू, सम्माननीय प्रधानमन्त्रीज्यू, सम्माननीय प्रधानन्यायाधीशज्यू, सम्माननीय प्रतिनिधि सभाका सभामुखज्यू, सम्माननीय राष्ट्रिय सभाका अध्यक्षज्यूबाट प्राप्त संरक्षकत्वका लागि आयोग हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछ ।
२. सम्पर्क मन्त्रालयको रूपमा रहेको सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका माननीय मन्त्रीज्यू लगायत मन्त्रालयका सचिव तथा मन्त्रालय परिवारमा सूचनाको हकको कार्यान्वयनमा प्राप्त सहयोग तथा सहजीकरणका लागि आयोग आभार प्रकट गर्दछ ।
३. सूचनाको हक कार्यान्वयन तथा नागरिक तहसम्म पुऱ्याउन आयोगसँग रही सहकार्य तथा नियमित समन्वय एवं कार्यक्रमहरूका लागि नेपाल पत्रकार महासंघ, सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ, सञ्चारिका समूह, फ्रिडम फोरम, सामुदायिक सारथी, एकाउण्टिविलिटी ल्याब, यूएए वूमन लगायतका संस्थाहरूलाई धन्यवाद पत्र पठाउने ।
४. सूचनाको कार्यान्वयनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने युएसआइडी, एसिया फाउन्डेसन यूएनडीपी, एनडिआईलाई सहयोगका लागि धन्यवाद दिएको पत्र पठाउने ।
५. सूचनाको हकको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि निरन्तर खटिरहने र भूमिका निर्वाह गरिरहने आयोगमा कार्यरत सचिव, उपसचिवहरू, शाखा अधिकृतहरू, नायब सुब्बाहरू, कम्प्युटर अपरेटरहरू, सवारी चालक, कार्यालय सहयोगी सबैमा आयोग हार्दिक आभार सहित धन्यवाद दिन्छ ।

बैठक नं. ३०४(४)०१

मिति २०८१।०९।०१

निर्णय

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ तथा पुनरावेदनको कारवाही र किनारा गर्ने कार्यविधि, २०७८ (संशोधन सहित) मा भएको व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ८ समेतका आधारमा आयोगका पदाधिकारीलाई देहाय बमोजिम कार्य विभाजन तथा जिम्मेवारी तोक्ने :

कार्य विवरण

- (क) प्रमुख सूचना आयुक्त डा. सुरेश प्रसाद आचार्य
१. संघीय मन्त्रालय तथा मातहतका निकायहरु,
  २. संबैधानिक निकायहरु,
  ३. आयोग, बोर्ड, केन्द्र, परिषद् आदि
  ४. बागमती प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ५. बागमती प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ६. बैंक तथा वित्तीय संस्था
- (ख) सूचना आयुक्त गगन विष्ट
१. मधेश प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  २. मधेश प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ३. गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ४. गण्डकी प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ५. कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ६. कर्णाली प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
- (ग) सूचना आयुक्त दुर्गा भण्डारी पौडेल
१. कोशी प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  २. कोशी प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ३. लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ४. लुम्बिनी प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ५. सुदूर पश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ६. सुदूर पश्चिम प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा सञ्चालन तथा सुपरीवेक्षणका लागि आयुक्तहरुको जिम्मेवारी बाँडफाँड संलग्न विवरण बमोजिम गर्ने ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गराउन संयोजन गर्ने जिम्मेवारी

क्र. सं.	कार्यक्रमको नाम	समन्वय गर्ने पदाधिकारीको पद र नाम
१.	जिल्लास्थित कार्यालयहरूसँग अन्तक्रिया	प्रमुख सूचना आयुक्त
२.	स्थानीय तहमा कार्यक्रम	"
३.	नेपाल टेलिभिजन	"
४.	आयोग स्थापना दिवस	"

५.	प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया	"
६.	राजनीतिक दलसँगको अन्तरक्रिया	"
७.	मन्त्रालय, विभागका सूचना अधिकारीसँग	"
८.	वार्षिक प्रतिवेदन लेखाई	"
९.	आरटिआई जर्नल	"
१०.	रेडियो नेपाल	सूचना आयुक्त, गगन विष्ट
११.	नेपाल पत्रकार महासंघ	"
१२.	विद्यालय अभिमुखीकरण कार्यक्रम	"
१३.	आयोगका फैसलाहरूको डिजिटाइजेशन	"
१४.	सूचनाको हकमा महिला	सूचना आयुक्त, दुर्गा भण्डारी पौडेल
१५.	गोरखापत्र	"
१६.	सफलताको कथा	"
१७.	आरटिआई अडिट	"
१८.	सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ	"
१९.	बुलेटिन प्रकाशन	"
२०.	न्यायाधिशहरूसँग अन्तरक्रिया	"

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा राष्ट्रिय सूचना आयोगको प्रवक्तामा सूचना आयुक्त श्री गगन विष्टलाई तोक्ने र प्रवक्ताको कार्यदेश (TOR) आगामी बैठकमा पेश गर्ने ।

विविध

विविध विषयमा छलफल भयो ।

बैठक नं. ३०४(४)०१

मिति २०८१।०९।०१

निर्णय

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ तथा पुनरावेदनको कारबाही र किनारा गर्ने कार्यविधि, २०७८ (संशोधन सहित) मा भएको व्यवस्थाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सूचनाको हकसम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ८ समेतका आधारमा आयोगका पदाधिकारीलाई देहाय बमोजिम कार्य विभाजन तथा जिम्मेवारी तोक्ने :

कार्य विवरण

(क) प्रमुख सूचना आयुक्त डा. सुरेश प्रसाद आचार्य

१. संघीय मन्त्रालय तथा मातहतका निकायहरू,

२. संबैधानिक निकायहरु,
  ३. आयोग, बोर्ड, केन्द्र, परिषद् आदि
  ४. बागमती प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ५. बागमती प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ६. बैंक तथा वित्तीय संस्था
- (ख) सूचना आयुक्त गगन विष्ट
१. मधेश प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  २. मधेश प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ३. गण्डकी प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ४. गण्डकी प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ५. कर्णाली प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ६. कर्णाली प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
- (ग) सूचना आयुक्त दुर्गा भण्डारी पौडेल
१. कोशी प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  २. कोशी प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ३. लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ४. लुम्बिनी प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,
  ५. सुदूर पश्चिम प्रदेश अन्तर्गतका सम्पूर्ण निकायहरु,
  ६. सुदूर पश्चिम प्रदेशका सम्पूर्ण स्थानीय तह तथा अन्तर्गतका निकायहरु,

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को स्वीकृत बजेट तथा कार्यक्रम र कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा सञ्चालन तथा सुपरीवेक्षणका लागि आयुक्तहरुको जिम्मेवारी बाँडफाँड संलग्न विवरण बमोजिम गर्ने ।

आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न गराउन संयोजन गर्ने जिम्मेवारी

क्र. सं.	कार्यक्रमको नाम	समन्वय गर्ने पदाधिकारीको पद र नाम
१.	जिल्लास्थित कार्यालयहरूसँग अन्तर्क्रिया	प्रमुख सूचना आयुक्त
२.	स्थानीय तहमा कार्यक्रम	"
३.	नेपाल टेलिभिजन	"
४.	आयोग स्थापना दिवस	"
५.	प्रदेशस्तरीय अन्तरक्रिया	"
६.	राजनीतिक दलसँगको अन्तरक्रिया	"

७.	मन्त्रालय, विभागका सूचना अधिकारीसँग	"
८.	वार्षिक प्रतिवेदन लेखाई	"
९.	आरटिआई जर्नल	"
१०.	रेडियो नेपाल	सूचना आयुक्त, गगन विष्ट
११.	नेपाल पत्रकार महासंघ	"
१२.	विद्यालय अभिमुखीकरण कार्यक्रम	"
१३.	आयोगका फैसलाहरूको डिजिटाइजेशन	"
१४.	सूचनाको हकमा महिला	सूचना आयुक्त, दुर्गा भण्डारी पौडेल
१५.	गोरखापत्र	"
१६.	सफलताको कथा	"
१७.	आरटिआई अडिट	"
१८.	सूचनाको हकका लागि राष्ट्रिय महासंघ	"
१९.	बुलेटिन प्रकाशन	"
२०.	न्यायाधिेशहरूसँग अन्तरक्रिया	"

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा राष्ट्रिय सूचना आयोगको प्रवक्तामा सूचना आयुक्त श्री गगन विष्टलाई तोक्ने र प्रवक्ताको कार्यदेश (TOR) आगामी बैठकमा पेश गर्ने ।

विविध

विविध विषयमा छलफल भयो ।

बैठक नं. ३०५(४)०२

मिति २०८१।०९।११

निर्णय

निर्णय नं. १

प्रस्ताव नं. १ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा २७ बमोजिम सार्वजनिक निकायमा रहेका दफा ३(३) सँग सम्बन्धित सूचनाको संरक्षण गर्नको लागि नीतिगत रूपमा सूचनाको वर्गीकरणलाई प्रभावकारी बनाउन यथासिघ्र समितिको बैठक राखी कार्य प्रारम्भ गर्न नेपाल सरकारका मुख्य सचिवलाई अनुरोध गर्ने ।

निर्णय नं. २

प्रस्ताव नं. २ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा प्रत्येक सार्वजनिक निकायले सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा नियमावलीको नियम ३ बमोजिम प्रत्येक ३ महिनामा स्वतः प्रकाशन गर्नु पर्ने प्रावधान रहेको छ । तर कतिपय स्थानीय तहहरूले सो व्यवस्थालाई पालना गरेको नदेखिएको र सूचना अधिकारी समेत तोकिएको नपाइएकोले सबै स्थानीय तहमा सूचना अधिकारी तोक्ने व्यवस्था हुन र प्रत्येक ३/३ महिनामा कानून बमोजिमको

२० बुँदामा स्वतः प्रकाशन गरी त्यसको जानकारी आयोग समक्ष नियमित रूपमा पेश गर्न संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमार्फत सबै स्थानीय तहलाई निर्देशन दिने ।

निर्णय नं. ३

प्रस्ताव नं. ३ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ को दफा ३(ख) बमोजिम सूचनाको हकको कार्यान्वयन सम्बन्धमा अनुगमन गर्न गराउन तथा तत्सम्बन्धमा समन्वय कायम गर्न प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिवको संयोजकत्वमा एक केन्द्रीय समन्वय इकाई रहने व्यवस्था रहेकोमा उक्त इकाईले हालसम्म गरेका काम कारवाहीका सम्बन्धमा र निर्देशिकाको दफा ४ बमोजिम सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सचिवको संयोजकत्वमा रहेको अनुगमन इकाईले गरेका काम कारवाहीको सम्बन्धमा सम्बन्धित इकाईका संयोजकसँग भए गरेका काम कारवाही अद्यावधिक गर्न छलफल गर्ने ।

निर्णय नं. ४

प्रस्ताव नं. ४ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा सूचनाको हक कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन निर्देशिका, २०७६ को दफा ५(१) मा प्रदेशस्तरका सार्वजनिक निकायबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयन भए नभएको विषयमा अनुगमन गर्न गराउन प्रत्येक प्रदेशमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयको सचिवको संयोजकत्वमा एक प्रदेश अनुगमन इकाई रहने भन्ने व्यवस्था रहेकोमा उक्त इकाईले सूचनाको हकको कार्यान्वयनको विषयमा भए गरेका काम कारवाहीको सम्बन्धमा सात वटै प्रदेश सरकारका सम्बन्धित सचिवसँग प्रगति विवरण माग गर्ने । त्यसैगरी निर्देशिकाको दफा ६(१) बमोजिम जिल्लास्थित सार्वजनिक निकायबाट सूचनाको हकको कार्यान्वयन भए नभएको विषयमा अनुगमन गर्न/गराउन प्रत्येक जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा एक जिल्ला अनुगमन इकाई रहने व्यवस्था रहेको छ । सो इकाईले हालसम्म गरेका कार्य प्रगतिका सम्बन्धमा गृह मन्त्रालयमार्फत सबै जिल्ला प्रशासन कार्यालयसँग प्रगति विवरण माग गर्ने ।

निर्णय नं. ५

प्रस्ताव नं. ५ को सम्बन्धमा छलफल गर्दा सूचनाको हकको कार्यान्वयन भए सम्बन्धमा अनुगमन गर्न/गराउन प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिवको संयोजकत्वमा रहेको केन्द्रीय समन्वय इकाईका संयोजक र सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा रहने कार्यान्वयन अनुगमन इकाईका संयोजक एवं प्रत्येक प्रदेशमा मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयका सचिवको संयोजकत्वमा रहेको प्रदेश अनुगमन इकाईका संयोजकहरूसमेत सहभागी हुने गरी पोखरामा एक अन्तक्रियात्मक छलफल कार्यक्रम आयोजना गर्ने । यसको व्यवस्थापनका लागि गण्डकी प्रदेश, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयसँग अनुरोध गर्ने ।

विविध

(क) कार्यालय भवनको मर्मत, सम्भार तथा कार्यक्रमका लागि तथा सवारी साधन मर्मत सम्भारका लागि अपुग हुने बजेट (थप बजेट) र प्रमुख सूचना आयुक्त र सूचना आयुक्तहरूको कार्यकक्ष तथा आयोगको इजलास निर्माणका लागि आवश्यक पर्ने बजेट सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमार्फत अर्थ मन्त्रालयसँग माग गर्ने ।

१५. आयोगको वेबसाइट :

यस राष्ट्रिय सूचना आयोगको वेबसाइट www.nic.gov.np रहेको छ । इमेल ठेगाना info@nic.gov.np रहेको छ ।

१६. आयोगले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरण:

- कुनै सम्झौता नभएको ।

१७. आयोगले सञ्चालन गरेको कार्यक्रम र सोको प्रगति प्रतिवेदन:

- उच्च अदालत, पाटनका माननीय न्यायाधिसहरूसँग अन्तरक्रिया कार्यक्रम,
- प्रदेशस्तरीय अनुगमन इकाइ प्रमुखसँग सूचनाको अधिकार: कार्यान्वयनको चुनौती अन्तरक्रिया कार्यक्रम,
- राजनीतिक दलहरुमा सूचनाको हकको अभ्यास ।

१८. आयोगले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली: सबै सूचना खुल्ला रहेको ।

१९. आयोगमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन : १ वटा ।

२०. यस आयोगबाट निम्न प्रकाशन, प्रकाशन गरी वितरण भएको छ ।

१ वार्षिक प्रतिवेदन २०६५/०६६-२०७९/०८० सम्म

२ सचित्र पुस्तिका

३ खुल्ला सरकारी तथ्याङ्क (Open Government Data - OGD) सम्बन्धी प्रतिवेदन

४ Guidelines of Public Information Officers (PIOs)

५ आयोगका जानकारीमूलक ब्रोसियर

६ National Strategic Plan of Action (NSPA) 2073, 2074, 2075

७ Right to Information (RTI) Journal

८ Proactive Disclosure Management System (PDMS) Guidebook

९ Management Information System (MIS) Guidebook

१० सूचनाको सन्देश (पाठ्यसामग्री)

११ शिक्षक स्रोत सामग्री (सूचनाको हक र सुशासन)

१२ अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रतिवेदन- २०७५

१३ सफलताका कथा २०७३, २०७४, २०७५, २०८१

१४ विभिन्न वर्षमा आयोगबाट भएका मुख्य मुख्य आदेशहरू

प्रस्तुत विवरण आयोगका वेबसाईट www.nic.gov.np मा हेर्न सकिने छ ।

फोन नं ०१-४५९६५४४, ४५९३९८४

ईमेल : info@nic.gov.np

वेबसाईट : www.nic.gov.np

<https://www.facebook.com/rtnepal>

<https://twitter.com/suchanaayog>